RHETORICES ELEMENTA,

QUÆSTIONIBUS ET RESPONSIONIBUS *EXPLICATA:*

Quæ ità formantur, ut *Quæſtionibus* prorſus omiſſis, vel neglectis, *Reſponſiones* ſolummodò integram *Rhetorices* Inſtitutionem Tyronibus exhibeant.

Per GUIL. DUGARD.
In Uſum Scholæ *Mercatorum-Sciſſorum.*

Editio Quarto-decima.

Danda opera eſt, ut poſt hæc initia, *ad* incrementa *quoque veniatur.* Cypr. lib. 1. Epiſt. 5.

LONDINI;
Excudebat *J. W.* pro *J. Philips, H. Rhodes,* and *J. Taylor,* 1712.

PN4103
.D8

DIGNISSIMIS,

SPECTATISSIMIS,

Ornatiſſimiſque Viris,

MAGISTRO,

Guardianis, & Aſſiſtentibus

Ampliſſimæ Societatis

MERCATORUM SCISSORUM,

Benigniſſimis

Literarum Patronis,

Hunc *Rhetorices* Libellulum qualem qualem, in Juventutis gratiam concinnatum,

In perpetuum Obſervantiæ μνημόσυνον

D. D. D.

Societatis Veſtræ

Cultor Humillimus,

GUIL. DUGARD.

LIBRARY OF THE CITY OF WASH

TYRONI RHETORICES STUDIOSO.

TE monitum velim, nobis in animo non fuisse, omnia, quæ de *RHETORICES* Arte tradi solent (studio enim multa omittimus) præcepta persequi: Sed præcipua & maximi usus Elementa, quæ Tyronibus sufficere arbitramur, in Compendium solummodò redigere, & ad juniorum captum per * Ἐρωτήματα adeò planè & dilucidè accommodare, ut & ipsi Socios mutuis Interrogationibus utiliter exercere valeant, & minùs fatigent Præceptorem. Crescente ætate & judicio majorum gentium Rhetorices, qui hæc omnia accuratiùs tractant, adire licebit: his interea temporis, qualia qualia sunt, Tyronibus fortassè, quibussolùm inserviunt, non ingrata, si libet, utere.

* *Quæstiunculas.*

Istud porrò animadvertendum est; Quæstiunculas hasce, maximam partem,

ad *Caroli Butleri* (τῦ μακαείτυ) Rhetoricen (quæ vulgò in Scholis teritur) formari, adeò ut nihil ferè in his καινοπρεπὲς occurrat, quod vel in eo non inveniri, vel ad eum non commodè referri poſſe videatur. Me ab aliis equidem nonnulla, ab illo verò omnia ſumpſiſſe non diffiteor : Ingenui enim *pudoris* eſt (ut cum *Plinio* loquar *fateri per quos perfecerit*. *Butlerus Talæum* quàm plurimis emendavit : Iſtiuſmodi Quæſtiunculæ (niſi meum me fallat augurium) *Butlerum* ipſum & faciliorem, & teneræ ætatis ingenio longè accommodatiorem reddent. Vix enim ſine cortice ſuppoſito natabunt pueri, quorum captui ſe ſubmittere juventutis formatores neceſſe eſt. His igitur delibatis, *Butlerum* ipſum, ſiquâ de re hæſitaveris conſule.

Rheto-

Rhetorices Elementa.

CAP. I.

Quæſt. 1. *Quid eſt Rhetorica ?*

RHETORICA eſt ars ornatè dicendi.

2. *Quot ſunt partes Rhetorices ?*

Partes Rhetorices duæ ſunt : { Elocutio, & Pronunciatio. *v. c.* 20.

3. *Quid eſt Elocutio ?*

ELOCUTIO eſt interna exornatio Orationis

Quare dicitur *Interna ?*

Dicitur Interna *ad differentiam Pronunciationis, quæ eſt externa exornatio Orationis.*

4. *Quotuplex eſt Elocutio ?*

Elocutio duplex eſt : { Tropus, aut Figura. *Vid. Quæſt.* 46.

5. *Quid eſt Tropus ?*

TROPUS eſt Elocutio, quâ vox à nativâ ſignificatione in aliam immutatur.

6. *Quot in Tropo ſunt conſideranda ?*

In Tropo duo ſunt conſideranda : { 1. Affectiones, & 2. Genera.

7. *Quot ſunt Tropi Affectiones ?*

Affectiones Tropi ſunt quatuor : { Catachreſis. Hyperbole. Metalepſis. Allegoria.

8. *Quid eſt Catachreſis ?*

CATACHRESIS eſt durior & injucundior verbi immutatio, cùm ſcilicet nomen aliquod pro alio ponitur, in cujus locum non deductum eſſe, ſed irruiſſe ; non precario, ſed vi veniſſe videatur : ut, *Virg.* Eclog. 7.

Vir gregis ipſe caper deerraverat———i. e. *Dux gregis. Capitis nives*, i. e. *cani capilli.*

9. *Quid eſt Hyperbole?*

HYPERBOLE eſt mentiens ſuperjectio ſive audacior Tropi ſuperiatio, quæ augendo vel minuendo ſuperat fidem.

N. B. *Mentitur Hyperbole ſed non mendacio fallit.*

10. *Quotuplex eſt Hyperbole?*

Hyperbole duplex eſt: { Auxeſis, aut Meioſis.

11. *Quid eſt Auxeſis?*

AUXESIS eſt, cum augendi aliquid & amplificandi gratia, verbum gravius, Proprii loco ſubſtituimus: ut, cum *liberalem*, *magnificum*; *ſeverum*, *ſævum*; *improbum*, *ſacrilegum* dicimus.

12. *Quid eſt Meioſis?*

MEIOSIS [ceu Tapeinoſis] eſt, cùm minuendi & extenuandi causa, leviore utimur vocabulo, quam res poſtulat: ut, cùm *adulatorem*, *blandum* & *affabilem*; *prodigum* aut *audacem*, *liberalem* aut *fortem* nuncupamus.

13. *Quid eſt Metalepſis?*

METALEPSIS eſt Tropi in uno verbo multiplicatio; quando nempe ex improprio ſignificatur primo improprium; tum ex improprio illo forte aliud improprium; atque ita deinceps, donec ad proprium veniatur, intercedente medio gradu tranſitum præbente: ut, *Virg.* Ecl. 1.

Poſt aliquot mea regna videns, mirabor ariſtas.

Hic per *ariſtas*, *ſpicas* [per Synecdochen Membri;] per *ſpicas*, *ſegetes* [per Synecdochen itidem Membri:] per *ſegetes*, *æſtates* [per Metonymiam Subjecti pro Adjuncto:] per *æſtates*, *annos*, [per Synedochen Membri,] intelligimus.

14. *Quid eſt Allegoria?*

ALLEGORIA eſt Tropi continuatio; ubi nimirum ejuſdem

ejuſdem generis Tropi plures conjunguntur: ut, Ter. *Sine Cerere & Libero friget Venus*; i. e. *ſine pane & vino friget amor.*

15. *Quid tenendum eſt in Allegoriâ?*

In Allegoriâ tenendum eſt illud, ut quo ex genere rerum cœperis, eodem deſinas: ſecus inconſequentia fœdiſſima fuerit.

CAP. II.

16. *Quot ſunt Tropi Genera?*

TROPI Genera ſunt quatuor. { Metonymia, Ironia, Metaphora, & Synecdoche.

METONYMIA eſt Tropus Cauſæ ad Effectum, Subjecti ad Adjunctum; vel contrà, *i. e.* Effecti ad Cauſam, vel Adjuncti ad Subjectum.

18. *Quid eſt Cauſa?*

Cauſa eſt, cujus vi res eſt.

19. *Quotuplex eſt Cauſa?*

Cauſa eſt quadruplex { 1. Efficiens, à quâ 2. Materia, ex quâ 3. Forma, per quam 4. Finis, propter quam } res eſt.

Quarum duæ tantum priores hic locum habent,

20. *Metonymia Cauſæ quotuplex eſt?*

Metonymia Cauſæ duplex eſt, { Efficientis, aut Materiæ.

21. *Quid eſt Metonymia Efficientis?*

METONYMIA EFFICIENTIS eſt, cùm Inventor & Author pro ipſis effectis rebus uſurpantur: ut, *Mars* pro *prælio*; *Vulcanus* pro *igne*; *Neptunus* pro *mari*; *Ceres* pro *pane*; *Bacchus* pro *vino*; *Venus* pro *amore*; *Livius* pro *hiſtoriâ à* Livio *conſcriptâ*, &c. ut, Ter.

Sine Cerere & Libero *friget* Venus, i. e. *ſine pane & vino friget amor.*

Lege

Lego Virgilium, *i. e.* Virgilii *opus.*

Sic etiam ponitur Inſtrumentum pro re effectâ: ut, *Lingua* pro *ſermone*; *Manus* pro *ſcripturâ*; *Gladius* pro *cæde*; *Arma* pro *bello.*

22. *Quid eſt Metonymia Materiæ?*

METONYMIA MATERIÆ eſt, cùm nomen Materiæ pro Effecto ponitur; ut *Æs, argentum, aurum,* pro *æreis, argenteis,* vel *aureis nummis*; *Ferrum* pro *gladio*; *Pinus, abies* pro *navi.* Hor. ep. 2. lib. 2.

Non domus & fundus, non æris *aceruus &* auri
Ægroto domini deduxit corpore febres.

CAP. III.

Quid eſt Metonymia Effecti?

METONYMIA EFFECTI eſt, cùm ex Effectis Efficiens ſignificatur: ut, *Victoria naturâ* inſolens *&* ſuperba *eſt*; i. e. *inſolentes & ſuperbos reddit. Mors* pallida, *quæ pallidos reddit.*

N. B. Effectum *eſt, quod à causâ efficiente pendet.* Sic ponitur *ſcelus* pro *ſceleſtus, ſcelerum machinator.* Opus pro *Autore.*

Quas meruit pœnas jam dedit illud Opus;
i. e. Ovidius, *illius Operis Autor.*

CAP. IV.

24. *Quid eſt Metonymia Subjecti?*

METONYMIA SUBJECTI eſt, cùm nomen proprium rei ſubjectæ ad ſignificandam rem adjunctam traducitur.

N. B. Subjectum *dicitur illud, cui aliquid quocunque modo aut ineſt, aut adhæret.*

25. *Quot modis fit Metonymia Subjecti?*

METONYMIA SUBJECTI fit novem modis; cùm ſcilicet ponitur

Subjectum pro Accidente inhærente: ut,

Non tu plus cernis, ſed plus temerarius audes,

Nec

Nec tibi plus cordis, *ſed minus* oris *ineſt.*

Ubi *Cor* pro *prudentiâ*, quæ ſedem habet in corde, (unde *prudentes cordati* dicuntur:) *os* pro *pudore*, qui ſe *ore*, i, e. *vultu* prodit.

2. Continens pro re contentâ. Sic *poculum* pro *potu*; *Crumena* pro *nummis*, &c.

3. Locus pro incolis, ut *urbs* pro *civibus*.

Invadunt urbem *ſomno vinoque ſepultam.*

4. Locus pro rebus in loco geſtis: ut, Cic. de Orat. *Age vero, ne ſemper forum, ſubſellia, roſtra, curiamque mediteris*; id eſt, *actiones Rhetoricas in Foro, &c.*

5. *Sic per* Academiam, Lycæum, Tuſculanum [*ſuburbanum illud Gymnaſium*] *intelligimus Doctrinam celebratam in* Academia *à Platone, in* Lycæo *ab Ariſtotele, in* Tuſculano *à Cicerone.*

Poſſeſſor pro re poſſeſsâ: ut,

———*Jam proximus ardet*

Ucalegon———— i. e. *Ucalegontis domus.*

Apud me, i. e. *Domi meæ.*

6. Dux pro exercitu: ut, Annibal *victus*, i. e. *Annibalis exercitus.*

7. Patronus, vel Advocatus, pro Cliente: ut, Cic. pro Cæcin. *Reſtituiſſe te dixit? Nego* me *edicto Prætoris reſtitutum eſſe.*

8. Res, quæ in tempore fit, pro ipſo tempore: ut, *Meſſis* pro *æſtate.* Vir. Ecl. 5.

Ante focum, ſi frigus erit; ſi meſſis, *in umbrâ.*

9. Nomen rei ſignatæ pro ſigno: ut, Virg. Ecl. 3. Orphea *quæ in medio poſuit*, ſylvaſq; *ſequentes*, i. e. *Cælatos Orpheos*, & *ſylvarum imagines.*

CAP. VI.

26. *Quid eſt Metonymia Adjuncti?*

METONYMIA ADJUNCTI eſt, cùm ex adjunctis res ſubjectæ ſignificantur.

N. B. Adjunctum *dicitur, quicquid alteri rei quocunque modo adhæret, aut cui aliquid quocunque modo ſubjicitur.*

Quot modis fit?

METONYMIA ADJUNCTI fit octo modis:

1. Cùm nomina Virtutum ipſarum pro bonis viris, & Vitiorum pro malis, & multarum aliarum rerum pro perſonis, quibus adjunctæ ſunt, uſurpantur, ut, *Ex hac parte* pudor *pugnat, illinc petulantia.* Ubi *pudor* pro *pudicis, petulantia* pro *petulantibus* ponitur, *&c.* Horat.

   Virtutem *præſentem odimus*——id eſt *viros bonos.*

2. Res contenta pro continente: ut, *Virg. Æn.* 1.——Vina *coronat,* i. e. *patinam vina continentem.*

3. Adjunctum temporis pro ſubjectis: ut, Æn. 1.

   Aſpera tum poſitis mitescent ſecula *bellis,* i e. *homines, qui iſtis ſeculis vixerint. Temeritas eſt* florentis ætatis, *Prudentia* ſenectutis; i. e. *juvenum & ſenum.*

4. Signum Pro re ſignificatâ: ut, *Sceptrum* pro *Regno*; *Faſces* pro *Magiſtratu*; *Toga* pro *pace*; *Arma* pro *bello*, &c.

5. Res locata pro loco: ut, *Te quæſivimus omnibus* libellis, i. e. *bibliothecis. Ludus* pro *Circo.*

6. Antecedens pro Conſequente: ut, *diſcumbere* pro *cænare*: *audire* vel *auſcultare* pro *obtemperare*: *fuimus Troes,* pro *non amplius ſumus*: *vixit,* i. e. *mortuus eſt.*

7. Conſequens pro Antecedente: ut, *ſepultus eſt,* pro *mortuus eſt*; *Evigilavit,* pro *dormitat.*

8. Connexum vel concomitans unum pro altero: ut, *pedes tegere,* pro *alvum levare*: Annibal *ibi moratur,* pro *exercitus* Annibalis.

CAP.

CAP. VI.

28. *Quid eſt Ironia?*

IRONIA eſt Tropus ab Oppoſito ad Oppoſitum.

29. *Quomodo percipitur Ironia?*

Percipitur Ironia tribus modis: vel (1) *Pronuntiatione*; vel (2) *Perſona*; vel (3) *Rei natura*: nam ſiqua earum diſſentit à verbis, apparet mentem etiam iiſdem diſſentire.

30. *Quotuplicia ſunt Oppoſita?*

Oppoſita ſunt duplicia: { Diſparata, & Contraria.

31. *Diſparata quænam ſunt?*

Diſparata ſunt res quælibet natura diverſæ: ut *Homo, lapis, liber, canis*, &c. ideóque unum multis pariter opponitur.

32. *Contraria quænam ſunt?*

Contraria ſunt res ſibi invicem naturâ repugnantes: ut, *Lux* & *tenebræ*; *calor* & *frigus*: ideóq; unum uni pariter opponitur.

32. *Quid eſt Ironia à Diſparato?*

IRONIA à DISPARATO, eſt quando de perſonâ aliâ quidpiam dicitur, de aliâ intelligitur; ſive affirmatum de utrâque, ſive negatum de alterâ.

Affirmatum de utrâque: ut, *Ecl.* 3.

Tum credo cum me arbuſtum videre Miconis
Atque mala vites incidere falce novellas.

Ubi per *me* intelligit Damætam, ſeipſum nominans Menalcas.

Negatum de alterâ: ut, *Ovid*, Metam. 13. —

Nec in his quiſquam damnatus & exul.

Ubi Ulyſſes Ajacem taxans, negat quenquam ſui generis damnatum & exulem fuiſſe; ſed illud tacitè Ajaci exprobrat, cujus pater Telamon & patruus Peleus, quòd Phocam tertium fratrem trucidaſſent, exulabant.

33 *Quid*

33. *Quid eſt Ironia à Contrario?*

IRONIA a CONTRARIO eſt, quando ex contrario contrarium ſignificâtur: ut, Ter. *O ſalve, bone vir, curaſti probè*: i. e. *peſſimè, curaſti negligenter.*

34. *Quid eſt Paraleipſis?*

PARALEIPSIS eſt Ironiæ ſpecies, quâ affirmamus nos ea præterire, quæ tamen maximè dicimus: Ejus Formulæ ſunt; *Prætereo, mitto, taceo, ſileo, relinquo, omitto, miſſa facio, prætermitto, relinquam, concedam*, &c. ut Cic. *Mitto*, illam primam libidinis injuriam; *mitto* nefarias generi nuptias: *mitto* cupiditate matris expulſam matrimonio filiam.

Hic ſimulatè quædam dicuntur prætermitti quæ tamen diſſerte memorantur.

35. *Quid eſt Apophaſis?*

APOPHASIS eſt Ironiæ ſpecies, quâ negamus nos dicere aut facere quod maximè dicimus aut facimus: aut, Cic. Vir. 1. *Nec ea dico, quæ ſi dicam tamen infirmare non poſſis.*

CAP. VII.

36. *Quid eſt Metaphora?*

METAPHORA eſt Tropus à ſimili ad ſimile.

Nihil eſt autem in rerum naturâ unde ſimile duci non poteſt, indidémque ideo & Metaphora: ut, *Princeps, caput Reipublicæ.*

37. *Quot ſunt Claſſes illarum rerum à quibus ducitur Metaphora?*

I. A rebus ſacris & divinis: ut, *Homo homini Deus.*
II. Cœleſtibus: ut, *Virgilius Poetarum, Sol.*
III. Ab Elementis: ut, *Invidiæ flamma, Eloquentiæ flumen.*

IV. A

Octo præcipuè sunt Classes, illarum rerum à quibus ducitur Metaphora:

IV. A Meteoris: ut, *Fulmen Orationis.*
V. A Mineralibus: ut, *Aurea secula. Ferreum pectus.*
VI. A Vegetalibus: ut, *Flos Nobilitatis.*
VII. Ab Animalibus: ut, *Angliæ Insularum ocellus.* Latrant *Oratores, non loquuntur.*
VIII. A rebus Artificialibus: ut, *Appion Cymbalum mundi*, sic dictus ob garrulitatem. Sic dicimus; *Limare scriptum, Expolire Orationem, Amicitiam dissuere*, &c.

CAP. VIII.

38. *Quid est Synecdoche?*

SYNECDOCHE est Tropus Partis ad Totum; contrâ, *i. e.* Totius ad partem.

39. *Quotuplex est Pars?*

Pars duplex est: { Membrum, vel Species.

40. *Quid est Synecdoche Membri?*

SYNECDOCHE MEMBRI est, quando ex Membro Integrum significatur: ut, *tectum* pro *domo*; *Ridiculum caput* pro *faceto & lepido homine*; *Mucro* pro *gladio*; *Dux* pro *exercitu*; *Anima* pro *homine.* Sic Numerus Singularis pro Plurali ponitur: ut,

† Hostis *habet muros, ruit alto à culmine Troja.* [pro † *Hostes.*] Romanus cedendo vincit.

N. B. Numerus Singularis est pars seu membrum Pluralis, non species: præfertim cùm ex Unitatibus, tanquam ex particulis, multitudo omnis constituitur.

41. *Quid est Synecdoche Speciei?*

SYNECDOCHE SPECIEI est, quando ex Specie significatur Genus: ut, cùm ponitur *Aristides* pro *Justo*: *Cræsus* pro *Divite*, *Mecænas* pro *Patrono.* Sic infinitum

infinitum numerum dicimus pro magno: ut, † *Sexcenta licet ejuſmodi proferre.*

[† Sexcenta] *Species numeri magni pro numero magno in genere.*

CAP. IX.

42. *Quid eſt Synechdoche Totius.*

SYNECHDOCHE TOTIUS eſt, quando ex Toto Pars ſignificatur.

43. *Quotuplex eſt Totum?*

Totum eſt duplex: { Integrum, vel Genus.

44. *Quid eſt Synechdoche Integri?*

SYNECDOCHE INTEGRI eſt, quando ex Integro ſignificatur Membrum: ut,

Pabula *guſtaſſent Trojæ*, Xanthúmq; *bibiſſent*; i. e. *partem pabuli, partem Xanthi fluvii.*

Sic Numerus Pluralis pro Singulari: ut *Nos populo impoſuimus, & Oratores viſi ſumus*,

Ubi de ſe tantùm loquitur Orator.

45. *Quid eſt Synechdoche Generis?*

SYNECDOCHE GENERIS eſt, quando ex Genere ſignificatur Species: ut *Homo* pro *Catilina*; *Virtus* pro *Fortitudine*; *Poeta* pro *Homero*, aut *Virgilio*; *Orator* pro *Demoſthene*, aut *Tullio.*

Sic, cùm *vixiſſe* & *fuiſſe* dicimus, quæ jam mortua eſſe, & non exiſtere intelligimus; ——

Fuimus *Troes*, fuit *Ilium & ingens Gloria Teucrorum.*——

Hactenus de Tropis. *Vid. ſupr.* Quæſt. 5.

CAP. X.

45. *Quid eſt Figura?*

FIGURA eſt Elocutio, quâ Orationis habitus à rectâ & ſimplici conſuetudine mutatur.

47. Quæ-

47. *Quotuplex eſt Figura?*

Figura duplex eſt: { Dictionis, vel / Sententiæ. *Vid. Quæſt.* 75.

48 *Quid eſt Figura Dictionis?*

FIGURA DICTIONIS eſt, quâ Oratio figuratur dictionibus aptè & jucundè inter ſeſe reſonantibus.

49. *Quotuplex eſt Figura Dictionis?*

Figura Dictionis duplex eſt, vel in ſonorum { Dimenſione, vel / Repetitione, *Vid. Qu.* 65.

50. *Quid eſt Figura in Dimenſione?*

FIGURA in DIMENSIONE eſt ſuavis ille ſonorum in oratione Numerus.

51. *Quotuplex eſt Numerus?*

Numerus duplex eſt: { Poeticus, vel / Oratorius. *Vid. Qu.* 62.

52. *Quid eſt Numerus Poeticus?*

NUMERUS POETICUS eſt, qui perpetuis certorum ſpatiorum legibus aſtringitur.

53. *Quotuplex eſt Numerus Poeticus?*

Numerus Poeticus duplex eſt: { Rhythmus, aut / Metrum.

54. *Quid eſt Rhythmus?*

RHYTHMUS eſt Numerus Poeticus certum ſyllabarum numerum, nullâ habitâ quantitatis ratione, continens.

Plerumque autem Epiſtrophen ſoni conjunctam habet: ut in illo divini Vatis Poemate.

Dare to be true; nothing can need a lye:
A fault that needs it moſt, grows two thereby.

55. *Quid eſt Metrum?*

METRUM eſt numerus Poeticus certis pedibus conſtans quorum ultimus ultimum habet indifferentem.

N. B. Hujus numeri gratiâ *Metaplaſmus* (i. e. tranſformatio quædam dictionis) permittitur, quando ſcil. aliquid in eâ deficit, redundat, vel immutatur.

56. *Quot ſunt Metaplaſmi Species?*

Metaplaſmi quatuor ſunt Species.

- I. In Elidendo, 2. — Synalœpha, Eclipſis,
- II. In addendo & auferendo, 6. — Proſtheſis, Aphæreſis, Epentheſis, Syncope, Paragoge, Apocope.
- III. In Diſtrahendo & contrahendo, 2. — Diæreſis, Synæreſis.
- IV. In Immutando, 5. — Tmeſis, Metatheſis, Antitheſis, Diaſtole, Syſtole.

Quæ omnia nota ſunt ex Grammaticâ.

57. *Quid eſt Tmeſis?*

TMESIS eſt, quæ compoſitæ vocis partes, alterius vocis interpoſitione, diſſecat: ut Hor. *eſt quidam prodire tenus, ſi non datur ultrà*, i. e. licet quadantenus prodire.

58. *Quid eſt Metatheſis?*

METATHESIS eſt, quæ literam eandem transponit: ut, *piſtris* pro *priſtis*, *Timbre* pro *Timber*.

Virg. Æn. 3. de Syllâ.

Prima hominis facies, & pulchro pectore virgo
Pube tenus; poſtremæ immani corpore piſtris,
Nam tibi Timbre caput Evandreus abſtulit enſis.

Æneid. 2.

59. *Quid eſt Antitheſis?*

ANTITHESIS eſt, quæ literarum unam pro aliâ ponit: ut *Olli* pro *illi*, *vortunt* pro *vertunt*. *optumè* pro *optimè*?

60. *Quid eſt Diaſtole?*

DIASTOLE eſt, quæ brevem ſyllabam producit: ut,

Mollè meum levibus cor eſt violabile telis, Ovid.

Cum

Cum muliere *marem ſociali fœdere jungens.* Maur.
Ubi ſyllabæ, naturâ breves in cor & muliere, *per Diaſtolen producuntur.*

61. *Quid eſt Syſtole?*

SYSTOLE eſt, quæ longam Syllabam corripit; ut, *tulerunt, palus?*

Matri longa decem tulerunt faſtidia menſes. Virg.
Regis opus ſterileſque diu palus, aptaque remis.
Horat. Pro *tulerunt, palus.*

Quæ ad numeri Poetici, ſive carminis rationem pertinent, à Grammaticis petenda ſunt, quamvis in Rhetoricâ tradi debent.

CAP. XI.

62. *Quid eſt Numerus Oratorius?*

NUMERUS ORATORIUS eſt, qui ex pedibus quidem conſtat, ſed incertis & liberis.

Hactenus de Figurâ in ſoni dimenſione.

63. *Quotuplex eſt Figura in ſoni repetitione?*

Figura in ſoni repetitione duplex eſt:

- ſoni ſcil. ſimilis
  - Continuè, ſententia, vel
    - eadem——Epizeuxis.
    - diverſa——Anadiploſis.
  - diſjuncte, loco
    - eodem, idque vel
      - principiis—Anaphora.
      - clauſulis—Epiſtrophe.
      - utriſque——Symploce.
    - diverſo, i.e.ini. tio, & fine
      - ejuſdem ſententiæ—Epanalepſis.
      - diverſarum ſententiarum—Epanodos.
- leviter diſſimilis.
  - diverſæ originis
    - Paronomaſia.
    - Polyptoton.
  - ejuſdem

CAP. XII.

64. *Quid eſt Epizeuxis.*

EPIZEUXIS eſt, quando ſonus ſimilis continuè in eàdem ſententiâ iteratur.

65. *Quotuplex eſt?*

Duplex eſt: vel in { parte vocis— } principii,
{ voce integrâ } finis.

Principii: ut, Ovid, Met. 1.

O Utinam poſſem populos reparare paternis
Artibus, atque animos formatæ infundere terræ!

Finis: ut, Aruſp. reſp.

Titus Annius ad illam peſtem comprimendam, extinguendam, funditùs delendam natus eſſe videtur.

In voce integrâ: ut Virg. Eccl. 6.

Ipſa ſonant arbuſta, Deus, Deus *ille, Menalca.*
Si, niſi quæ facie poterit te digna videri.
Nulla futura tua eſt, nulla futura tua eſt,

66. *Quid eſt Anadiploſis?*

ANADIPLOSIS eſt, quando ſonus ſimilis continuè in diverſis ſententiis, *i. e.* in fine præcedentis, & Principio ſequentis repetitur: ut, Virg. Eccl. 10.

Pierides, vos hæc facietis maxima Gallo,
Gallo, *cujus amor tantùm mihi creſcit in horas.*

67. *Quid eſt Climax?*

CLIMAX eſt, quando Anadiploſis pluribus gradibus continuatur: ut, ad Heren. *Quæ reliqua ſpes libertatis manet, ſi illis, & quod libet, licet; & quod licet, poſſunt; & quod poſſunt, audent; & quod audent, faciunt; & quod faciunt, vobis moleſtum non eſt.*

CAP. XIII.

68. *Quid eſt Anaphora?*

ANAPHORA eſt, quâ ſimilis ſonus iteratur in principiis ſententiarum: ut, Vir. Georg. 3.

Te, dulcis conjux, Te ſolo in littore ſecum,
Te veniente die, Te deſcedente, canebat.

69. *Quid*

69. *Quid eſt Epiſtrophe?*

EPISTROPHE eſt, quâ ſimilis ſonus in clauſulis iteratur: ut, pro Pomp. *Ut ejus voluntatibus non ſolum cives aſſenſerint, ſocii obtemperarint, hoſtes obedierint, ſed etiam venti tempeſtatesque obſecundarint.*

70. *Quid eſt Symploce?*

SYMPLOCE eſt, quâ ſimilis ſonum in principiis & clauſulis iteratur: ut, Agr. 1. Quis *legem tulit?* Rullus. Quis *majorem populi partem ſuffragiis privavit?* Rullus. Quis *Comitiis præfuit?* Rullus.

CAP. XIV.

71. *Quid eſt Epanalepſis?*

EPANALEPSIS eſt, qua ſimilis ſonus in principio & clauſulâ ejuſdem ſententiæ repetitur: ut, Æneid. 1.

Multa *ſuper Priamo rogitans, ſuper Hectore* multa.

72. *Quid eſt Epanados?*

EPANODOS eſt, quâ ſimilis ſonus in principio & clauſulâ diverſarum ſententiarum, ſed intercedente Anadiploſi iteratur: ut, Virgil. Eclog. 8.

Crudelis Mater *Magis, an Puer improbus ille?*
Improbus ille Puer, crudelis tu quoque Mater.

Whether the worſt, the Child accurſt, or elſe the cruel Mother?
The Mother worſt, the Child accurſt, As bad th' one as th' other.

CAP. XV.

73. *Quid eſt Paronomaſia?*

PARONOMASIA eſt, cum dictio, literæ aut ſyllabæ alicujus commutatione, ſignificatione quoque commutatur: ut, Cat. 1. *Non* emiſſus *ex urbe, ſed* immiſſus *in urbem eſſe videatur.*

74. *Quid eſt Polyptoton?*

POLYPTOTON eſt, cum ejuſdem originis variis caſibus voces inter ſe conſonant: ut, Virg. Æn. 4.

Mors mortis morti mortem niſi morte dediſſet.
Æterna vita janua clauſa foret.

CAP. XVI.

75. *Quid eſt Figura Sententiæ?*

FIGURA SENTENTIÆ eſt Figura, quæ totam Sententiam aliquo animi motu afficit.

76. *Quotuplex eſt?*

Duplex, eſt ut
- Logiſmo.
  - 1. Ecphoneſis.
  - 2. Revocatio Sui-ipſius quæ, vel
    - Antecedentis correctio { Epanorthoſis.
    - Conſequentis reticentia { Apoſiopeſis
  - 3. Apoſtrophe.
  - 4. Proſopopœia.
- Dialogiſmo. *Vid. Queſt* 92.

77. *Quid eſt Logiſmus?*

Logiſmus eſt, quando ſine collocutione ſententia figuratur.

78. *Quotuplex eſt?*

Quadruplex eſt; *Ecphoneſis, & Sui-ipſius Revocatio, Apoſtrophe, & Proſopopœia.*

ECPHONESIS eſt Figura in Logiſmo per Adverbium Exclamandi expreſſum vel intellectum.

N. B. Iſta Figura magnum prorſus eſt animi commovendi inſtrumentum, & quidem affectuum variorum.

79. *Quot modis fieri ſolet Exclamatio?*

1. Admirationis: ut, O *clementiam admirabilem!*
2. Deſperationis: ut, O *fruſtra mei ſuſcepti labore!*
3. Optationis: ut, O *utinam nunc, cum Lacedæmonæ*

Fieri ſolet per modum

mona claſſe petiſſet, Obrutus inſanis eſſet adulter aquis!

4. Indignationis: ut, *O ſcelus! O peſtes! O labes!*
5. Irriſionis: ut, *O ſtultos Camillos, Curios, Fabricios, Calatinos, Scipiones, Marcellos, Maximos! O amentem Paulum! ruſticum Marium!*

Fieri ſolet per modum

6. Obteſtationis: *Proh Deum atque hominum fidem.*
7. Gaudii: *O populares! ecquis me hodie fortunatior.*
8. Commiſerationis & doloris, ubi uſurpantur *ah, heu, ehei*: ut, Cic. Offic. 1. *O domus antiqua! heu, quam diſpari Domina, dominaris!*
9. Invocationis vel compellationis ut, *Dii maris & cæli! Digniſſime vir! Ampliſſime præſul!*
10. Deprecationis: ut, Æn. 1.
Dii tibi (ſiqua pios reſpectant numina, ſiquid Uſquam juſtitiæ eſt, & mens ſibi conſcia recti) Præmia digna ferant!
11. Imprecationis, ut, Æn. 2.
At tibi pro ſcelere (exclamat pro talibus auſis) Dii (ſiqua eſt cælo pietas, quæ talia curet) Perſolvant grates dignas!

80. *Quid eſt Epiphonema?*

EPIPHONEMA eſt exclamationis ſpecies, quæ ad finem rei narratæ & explicatæ addi ſolet: ut cum *Virgilius* expoſuiſſet omnes cauſas, quibus *Juno* Romanos perſequebatur, tandem acclamat, *Tantæ molis erat Romanam condere gentem.*
Æneid.

81. *Quid eſt Revocatio Sui ipſius?*

REVOCATIO SUI IPSIUS eſt quando revocatur quippiam; & eſt ardentioris ſermonis veluti refrigeratio.

82. *Quotuplex eſt?*

Duplex eſt: { Epanorthoſis, aut / Apoſiopeſis.

83. *Quid eſt Epanorthoſis?*

EPANORTHOSIS eſt, quando antecedens aliquid corrigendo revocatur: ut, Ter Heaut. *Filium unicum adoleſcentulum habeo; ah! quid dixi? habere me: imo habui, Chreme: nunc habeam necne, incertum eſt.*

85. *Quid eſt Aposiopeſis?*

APOSIOPESIS eſt, quâ ſententiæ inchoatæ curſus revocatur, partem aliquam, quæ tamen intelligatur, reticendo: ut, Ter. Eun.

Ego te, furciſer, ſi vivo.

CAP. XVII.

Quid eſt Apoſtrophe?

APOSTROPHE eſt quando oratio ad alienam perſonam convertitur, quam inſtituta oratio requirit: ut, Metam. 1.

——— *Dii coptis (nam vos mutâſtis & illas)*

87. *Quot modis fieri ſolet Apoſtrophe?*

Apoſtrophe fit variis modis.

1. Ad Deum; ut, *ſit miſericordia tua, Jehovah, ſuper nos, quemadmodum ſperamus in te.*
2. Ad Angelos bonos; ut, *Vos, ſanctiſſimi Angeli, teſtes volo meæ innocentiæ.*
3. Ad Angelos malos; ut, *Sanguis Jeſu Chriſti nos purgat ab omni peccato: quid ergo tibi vis, Satan, quando contrarium mihi inſuſurras?*
4. Ad Adverſarios; ut, *Quouſque tandem, Catilinâ, abutere patientiâ noſtrâ?*
5. Ad ipſum Oratorem; ut, *quid perturbaris animâ meâ? quin te convertis ad Deum, ingq; ſinum ejus tuam exoneras ſolicitudinem.*
6. Ad Auditores præſentes; ut, *Te nunc appello, P. Scipio, te Metelle.*
7. Ad abſentes; ut, *De rebus tuis geſtis, M. Marcelle, nulla unquam conticeſcet ætas.*
8. Ad mortuos; ut, *Sic eſt, Auditores, Facundia ad omnia utilis. Provoco ad te, Cicero, Eloquentiæ parens.*
9. Ad beſtias; ut, *Vos adeſte, Ciconiæ, & ingratitudinem hominum redarguite.* 10. Ad

10. Ad res Inanimatas: ut, *Vos agri, vos parietes, obteſtor; annon ſudabatis, cum tantum fas hoc loci perpetrabatur?*

88. *Quid eſt Proſopopœia?*

PROSOPOPOEIA eſt, quâ alienam perſonam oratione noſtrâ loquentem fingimus. Sic *Virg.* ſub Æn. perſonâ:

O Socii! (neque ignari ſumus ante malorum)
O paſſi graviora! dabit Deus his quoq; finem, &c.

89. *Quotuplex eſt?*

Duplex eſt: { Imperfecta, & Perfecta.

90. *Quid eſt Imperfecta?*

IMPERFECTA eſt, cùm ſermo alienæ perſonæ leviter & oblique repræſentatur: ut, pro lege Manil. *Hi vos (quoniam liberè loqui non licet) tacitè rogant, ut ſe quoque, ſicut cæterarum provinciarum ſocios dignos exiſtimetis,* &c.

91. *Quid eſt Perfecta?*

PERFECTA eſt, cùm tota fictio perſonæ oratione noſtrâ plenè repræſentatur.

CAP. XVIII.

92. *Quid eſt Figura in Dialogiſmo?*

FIGURA in DIALOGISMO eſt, cùm ſententia figuratur in collocutione, quæ conſiſtit in Interrogatione & Reſponſione.

93. *Quotuplex eſt?*

Duplex eſt { Interrogatio. { Deliberatio { nobiſcum—Aporia. cum aliis—Anacœnoſis. / Occupatio—{ Prolepſis & Proſapodoſis } Reſponſio. { facti / dicti } Condonatio { Epitrope. Synchoreſis.

94. *Quid eſt Aporia?*

APORIA eſt deliberatio nobiſcum, ut, Virg. Æn. 4.

En quid agam? rurſuſne procos irriſa priores
Experiar? Nomadumq; petam connubia ſupplex, &c.

Tandem reſponſio addubitationis ſequitur:

Quin morere, ut merita es, ferroque averte dolorem.

95. *Quid eſt Anacœnoſis?*

ANACOENOSIS eſt deliberatio cum aliis, ut, Cic. pro Quin. *Quin denique? quid cenſetis? credo ſi vos in eo loco eſſetis, quid aliud feciſſetis?*

96. *Quid eſt Occupatio?*

OCCUPATIO eſt, cùm alieni conſilii interrogationem occupamus, eique reſponſionem ſubjicimus.

Hæc { à priore parte Prolepſis ſive Πρόοδος / à poſteriore parte Proſapodoſis Ἀνθυπόφορὰ } dicitur,

Πρόοδος objectionem proponit: cujus ſigna ferè ſunt, *Etſi, licet, quanquam, dicat aliquis, quærat aliquis, miretur aliquis, at inquis, at inquiat, aliquis*, &c.

Ἀνθυπόφορὰ objectioni reſpondet: cujus ſigna ferè ſunt, *Tamen, ac inquam ego, reſpondeo hunc in modum, his talem comparatam volo reſponſionem*, &c.

N. B. Prolepſis ferè Proſopopœiam conjunctam habet;

ideoque alias { obliqua / directa } eſt.

OBLIQUA eſt, quæ imperfectam ſolummodo Proſopopœiam adjunctam habet; ut, Cic. pro Amer. *Credo ego vos (Judices!) mirari quid ſit, quod cum tot ſummi Oratores hominesq; nobiliſſimi ſedeam ego petiſſimùm ſurrexerim*, &c.

Tandem reſponſio ſubjungitur:

Quæ me igitur res præter cæteros impulit, ut cauſam Sexti Roſcii reciperem?

DIRECTI eſt, quæ plenam habet Proſopopœiam; Cic.

Cic. pro Cælio. *Dicet aliquis, hæc igitur eſt tua diſciplina? Sic tu inſtituis adoleſcentes?*

CAP. XIX.

97. *Quid eſt Epitrope?*

EPITROPE eſt, cum facti cujuſpiam licentia condonatur.

98. *Epitrope quotuplex eſt?*

Epitrope duplex eſt: { Seria. / Ironica.

Seria pro Flacco. *Tribuo Græcis litteras, do multarum artium diſciplinam, non adimo ſermonis leporem, ingeniorum acumen, dicendi copiam; denique etiam ſiqua ſibi alia ſumant, non repugno; teſtimoniorum religionem & fidem nunquam iſta natio coluit.*

Ironica: ut,—*neque te teneo, neque dicta refello. I, ſequere Italiam ventis; pete regna per undas.*

99. *Quid eſt Synchoreſis?*

SYNCHORESIS eſt, cum dictum aliquod, aut argumentum condonatur: ut, *Sit ſacrilegus, ſit fur, ſit flagitiorum omnium vitiorumque princeps; at eſt bonus Imperator.*

CAP. XX.

Hactenus de Elocutione, primâ Rhetorices parte, in Tropis & Figuris expoſitâ.

100. *Quid eſt Pronunciatio?*

PRONUNCIATIO eſt externa exornatio Orationis.

Quare dicitur Externa?

Externa dicitur ad differentiam Elocutionis, quæ eſt *interna* exornatio Orationis.

101. *Quot ſunt Pronunciationis partes?*

Pronunciationis partes duæ ſunt: { Vox, ſeu *Prolatio*. / Geſtus, ſive *Actio*.

I. *Oratio non eodem tenore, ſed gratâ vocis varietate Proferenda.* Perpetua enim μονοτονία turpis & ingrata eſt.

II. *Nec ſit vox graviſſima neve acutiſſima.* Nam ſubmiſſo illo murmure debilitatur omnis intentio: contrà autem, omnia clamoſe dicere, inſanum eſt: Et quod majus inſcitiæ fuerit Argumentum, quàm clamore applauſum quærere velle; quales veriùs *Clamatores* dixeris quàm *Oratores*. *Cicero* eos claudis eſſe ſimiles dicebat; nempe, quia ut hi ob imbecilitatem ſuam ad equum confugiunt; ità iſti in voce Stentoreâ tanquam in jumento, fiduciam omnem apud imperitiores ponunt. Atqui, ut benè olim dictum fuit cognoſcitur Orator οὐκ ἐκ τῆς φωνῆς, ἀλλ' ἐκ τῆς γνώμης, *non ex voce, ſed ex mente.* Voſſ.

III. *Singulæ cujuſque Dictionis Syllabæ, præſertim extremæ, diſtinctè & clarè proferantur.*

Quia terminationis occultatio occultat ferè ſenſum ſententiæ; hic tamen ſupina Diſcentium (ut non dicam Docentium) negligentia in Scholis nonnullis nimiùm peccatur.

IV. *Emphatica, aliaque præcipuæ notæ verba, præſertim Antitheta ſeu invicem reſpondentia, paulò altiorem vocis & tonum & ſonum requirunt:* ut,

An lingua & ingenio *patefieri aditus ad civitatem potuit*, manu & virtute *non potuit?* Hic verba emphatica, *linguâ* & *manu*, *ingenio* & *virtute* invicem reſpondent: ideóque clariori voce proferenda ſunt.

V. *Vox quantum ad Orationis partes:*

1. *In exordiis* ſubmiſſa ac verecunda
2. *In narratione*, ſimplex & aperta, familiari colloquio ſimilis.
3. *In poſitione*, ſarditor & clarior.

4. *In*

4. *In Confirmatione* fit varia, nempe in
   - *explicando*, recta & media inter acutam & gravem.
   - *probando*, gravis, agilis, & acris.
   - *amplificando*, contenta, fortis, & penetrans.

5. *In confutatione*, fit vehementior & ſeverior, & ſi efferenda ſit Ironia, jocoſa.
6. *In epilogo*, excitata, quaſi parta Victoria.

VI. *Ratione Affectuum, ſit Vox*

1. *In miſcratione* flexibilis, plena, interrupta, flebilis.
2. *In iracundia*, acuta, incitata, crebro interrupta, nutans, vacillans, & proterens verba tertiata.
3. *In metu* & *verecundia*, contracta, demiſſa, hæſitans, & abjecta.
4. *In voluptate*, lenis, tenera, effuſa, hilarata, remiſſa.
5. *In dolore ſine commiſeratione*, gravis & obducta ſono, & preſſu imo.
6. *In dolore cum commiſeratione*, triſtis, blanda, & ſubmiſſa.
7. *In* { *blandiendo*, *fatendo*. *ſatisfaciendo*, *rogando*, *ſuadendo*, } lenis & ſubmiſſa,
8. *In* { *monendo*, *promittendo*, } gravis ac fortis.
9. *In conſolando*, triſtis, blanda, & ſubmiſſa.
10. *In laudando, gratiarum actione, & ſimilibus*, læta, magnifica, & ſublimis.

De Geſtu Regulæ.

Quæ ſunt de Geſtu { Totius Corporis. Singularum partium.

Totius

Totius Corporis.

I. *Corpus inter peroràndum ſit ſecundum naturam erectum & elevatum.*

II. *Corpus moderatè moveatur*; ne ſit immobile inſtar trunci, aut agitetur inſtar rami à ventis impulſi.

Singularium partium.

III. *Caput* erigatur in causâ bonâ, demittatur modice ad ſignificandum modeſtiam, verecundiam, & humilitatem : cætera ſit erectum ſecundum naturam.

IV. *Oculi* aperti ſignificant favorem, immoti & blandi fiduciam, immoti & rigidi vehementiam, conniventes diſſimulationem, expectationem, & admirationem.

V. *Cervice* utendum erecta, non tamen rigidâ.

VI. *Humeri* non alleventur nimis, aut contrahantur.

VII. *Brachia* modice projiciantur, & dextrum potiùs quàm ſiniſtrum faciat geſtum.

VIII. *Manus* optimè à ſiniſtro incipiat latere, ac dextro deponitur.

IX. *Pectus* feriatur, & Femur in affectibus vehementioribus.

In *Pedibus* obſervetur { Status. / Inceſſus.

In dextrum aut lævum latus vacillare, alternis pedibus inſiſtendo, ridiculum eſt. *Suppoſio* tamen *pedis* in contentionibus & incipiendis & finiendis eſt opportuna.

Inceſſu

Inceſſus permiſſus eſt Oratori, ſed rarus, & tantùm in cauſis publicis, ubi ſuggeſtum amplum & ſpatioſum eſt: diſcurſare autem ineptiſſimum.

Atque hæc de Geſtu Corporis ſufficiat monuiſſe: reliqua, quæ ad actionem pertinent, exercitationi relinquemus; cui plus hoc agendi artificium debet quàm Præceptis.

FINIS.

Δόξα τῷ Θεῷ.

APPENDIX
DE
FIGURIS SECUNDARIIS

Primariis Dictionis ſententiæ Figuris (οἷον ἐν περιόδοις μέρεσι) adjiciantur totidem in utroque ſecundariæ.

Figuræ Dictionis octo;

1. *Ellipſis*,
2. *Pleonaſmus*,
3. *Aſyndeton*,
4. *Polyſyndeton*,
5. *Hyperbaton*,
6. *Zeugma*,
7. *Antitheſis*,
8. *Græciſmus*.

Quæſt. 1. *Quid eſt Ellipſis.*

ELLIPSIS eſt, quando Verbum aliquod in conſtructione neceſſarium, omittitur, ad exprimendum Affectum. Ita *Admirationem* præ ſe fert imperfecta illa Veneris locutio, *Æn. 1. Sed vos qui tandem?* Ubi omittitur [*eſtis*] Et illa Pamphili *indignationem*; Ter. Act. 1. Scen 5. *Tantamne rem tam negligenter agier*; Ubi deeſt [*decet*].

2. *Quid eſt Pleonaſmus?*

PLEONASMUS eſt, quando verbum aliquod in oratione redundat.

N. B. Indicat autem, cum Emphaſi, vehementiam, aut certitudinem; ut, Ubi gentium? Hiſce oculis vidi. *Senſui talem Emphaſin non habet, otioſus eſt & vitiis.*

3. *Quid eſt Aſyndeton?*

ASYNDETON eſt. quando in vocabulorum congerie omittitur Conjunctio copulativa, ob celeritatem & acrimoniam; ut, *Tot res repente circumvallant, unde emergi non poteſt; vis, egeſtas, injuſtitia, ſolitudo, infamia.* Ubi ſingulæ voces aſyndetæ ſunt emphaticæ.

4. *Quid eſt Polyſyndeton?*

POLYSYNDETON eſt, quando Conjunctiones, ob orationis gravitatem, neque etiam ſine emphaſi, redundant; ut, *Liv.* lib. 8. Dec. 3. *Et ſomnus, & vinum, & epulæ, & ſcorta, & balnea, corpora atque animos enervant.*

5. *Quid eſt Hyperbaton?*

HYPERBATON eſt verborum a recto conſtructionis ordine in alium concinniorem, elegantiæ & varietatis ergò, tranſpoſitio: ut, in primâ primæ orationis ſententiâ. *Quæ res in civitate duæ plurimum poſſunt, ea contra nos ambæ faciunt in hoc tempore, ſumma gratia & eloquentia; quarum alteram (C. Aquilli!) vereor, alteram metuo: eloquentiæ Q. Hortenſii ne me dicendo impediat, nonnihil commoveor; gratiæ S. Nævii, ne P. Quinctio noceat, id vero non mediocriter pertimeſco.* Naturalis enim ordo longè diverſus eſt: *Gratia & eloquentia ſummæ, quæ duæ res poſſunt plurimum in civitate, ambæ ea faciunt contra nos in hoc tempore: quarum vereor alteram, (C. Aquilli!) metuo alteram: commoveor nonnihil, ne eloquentia Q. Hortenſii impediat me dicendo: pertimeſco vero id non mediocriter, ne gratia S. Nævii noceat P. Quinctio.* Quam hic ordo abſonus, quam ingratus foret!

6. *Quid eſt Zeugma?*

ZEUGMA eſt, cùm Verbum aliquod, aut Adjectivum, ſemel in ſententiâ expreſſum, ad plura diverſorum Generum, Numerorum, aut Perſonarum, ſuppoſita refertur, cum quorum proximiori concordat; ut, *Vicit pudorem libido, timorem audacia, rationem amentia.*

Eſt autem duplex:

- *Protozeugma*; cùm vox illa communis exprimatur in principio: ut,
  ——Sunt *nobis mitia poma,*
  Caſtaneæ molles, & preſſi copia lactis.
- *Meſozeugma*; cùm in medio: ut,
  Semper honos, nomenque tuum laudeſque manebunt.

Hypozeugma; cùm in fine: ut, Ovid.

Non Venus & vinum ſublimia pectora fregit.

7. *Quid eſt Antitheſis.*

ANTITHESIS eſt, cùm Oppoſita (ſeu Antitheta) in oratione invicem reſpondent: ut, *Obſequium amicos, Veritas odium parit.*

8. *Quid eſt Græciſmus?*

GRÆCISMUS [ſive Helleniſmus] eſt, quando conſtructio Græcæ linguæ propria in ſermone Latino uſurpatur: ut, *Canum degeneres caudam ſub alvum reflectunt. Nigra lanarum nullum colorem bibunt.* Sic Græci; Iſocr. Αἰχρὸν γὰρ τῶν μὲν γεραιῶν ἀπεικάζειν τὰ κάλλη τῶν ζώων τὰς δὲ παίδας μιμεῖσθαι τὰς σκαιότητας τῶν ζώων.

His addantur,

HYSTEROLOGIA [ſive Hiſteron-Proteron] cum in oratione, quod naturæ ordine præcedit, ſequitur: ut, Virg.

Poſtquam alios tetigit fluctus, & ad æquora venit.

ANTIPTOSIS eſt, cùm Caſus pro Caſu ponitur: ut, *Urbem quam ſtatuo, veſtra eſt*; pro *Urbs.*

HYPALLAGE eſt, cùm duæ dictiones commutant Caſus: ut, *Dare claſſibus Auſtros*; pro *dare claſſes Auſtris.*

Figuræ Sententiæ decem:

1. *Parrheſia,*
2. *Eroteſis,*
3. *Parentheſis,*
4. *Paratheſis,*
5. *Periphraſis,*
6. *Synonymia,*
7. *Hypotipoſis,*
8. *Præmunitio,*
9. *Tranſitio,*
10. *Rejectio,*

Queſt.

Queſt. 1. *Quid eſt Parrheſia?*

PARRHESIA eſt, cùm rem invidioſam, aut odioſam libere eloquimur apud eos, quos vereri debemus. Et eſt duplex: vel quâ crimen nobis intentatum confidenter fatemur & defendimus, vel quâ aliis crimina audacter objectamus & reprehendimus.

2. *Quid eſt Erotẽſis?*

EROTESIS eſt, locutio, quâ aut

1. Sciſcitamur; ut,

——*cujum pecus? an Melibœi?*

2. Inſtamus; ut,

Quouſque tandem, Catilina, abutere patientiâ noſtrâ.

3. Contrarium vehementer enunciamus: Interrogatio enim affirmativa vehementer negat; negativa vehementer affirmat.

3. *Quid eſt Parentheſis?*

PARENTHESIS eſt, ſententiola ſententiæ partibus commodè inſerta; ſed nec cum priori, nec cum poſteriori cohærens. De quâ duæ notentur Regulæ.

1. Nec longa, nec frequens ſit: quia hiulcam reddit orationem & obſcuram.
2. Parentheſis Parentheſi rarò inſeratur.

4. *Quid eſt Paratheſis?*

PARATHESIS eſt, quando declarationis & diſtinctionis gratiâ, nomen nomini in eodem Caſu opponitur: ut, *Lupum* [piſcem] *non vidit Italia.*

5. *Quid eſt Periphraſis?*

PERIPHRASIS eſt rei, quæ verbo uno dici poteſt, per plura explicato.

N. B. Hæc quatuor præcipuè modis fit:

1. Cùm Patria, Secta, aut Facinus proprii nominis loco ponitur: ut, *Venuſinus poeta*, pro *Horatio*; *Sulmonenſis vates*, pro *Ovidio*; *Peripateticæ Scholæ Princeps*, pro *Ariſtotele*; *Stoicæ familiæ pater*, pro *Zenone*; *Everſor Carthaginis*, pro *Scipione*; *Trojani belli ſcriptor*, pro *Homero*; Ὁ τὰ θεῖα γραψας, *Stephanus*;

Stephanus; Ὁ τῶν φαύλων ἐξηγητής, *Hermogenes rhetor*; Ἀλεξανδρεὺς ῥήτωρ, ὁ τὰ ἐρωτικὰ παίξας, *Achilles Statius*.

2. Etymologiâ cùm videlicet nominis rationem explicamus: ut *Alienæ hæreditatis captator*, pro *Hæredipeta*; *Vir, ſapientiæ ſtudioſus*, pro *Philoſopho*; *Veri Dei cultor*, pro *Chriſtiano*.

3. Notatione cùm notis ac ſignis quibuſdam accidentium rem quampiam depingimus; ut, *Caput uno ſcalpit digito*, pro *molli*. *Cubito ſe emungit*, pro *Salſamentario*.

4. Finitione: ut, *Ars ornatè dicendi*, pro *Rhetorica*. *Legum ac civium libertatis Oppreſſor*, pro *Tyranno*.

6. *Quid eſt Synonymia?*

SYNONYMIA [ſive Pallilogia] eſt congeries Synonymorum: ut, Virg. Æn.

Quem ſi fata virum ſervant, ſi veſcitur aura
Ætherea, nec adhuc crudelibus occubat umbris
Non metus ———

7. *Quid eſt Hypotypoſis?*

HYPOTYPOSIS eſt, cùm res tota ita particulatim & ordine exprimitur, ut coràm videri videatur.

8. *Quid eſt Præmunitio?*

PRÆMUNITIO [ſive Præparatio] eſt, quando adverſus eorum, qui dicturi ſumus, reprehenſionem, nos præmunimus, rationem aliquam aut cauſam prætendentes.

9. *Quid eſt Tranſitio?*

TRANSITIO eſt, quâ connectuntur partes orationis.

Duplex eſt.

1. Perfecta; quâ dicitur & quid dictum ſit, & quid dicendum: ut, Virg. Georg. 2.

Hactenus arvorum cultus, & ſidera cœli,
Nunc te, Bacche, canam, &c.

2. Imper-